

مجموعه عکس

سیراف

مروارید خلیج فارس

Siraf Port, The Pearl of The Persian Gulf

بسم الله الرحمن الرحيم

Happy birthday

Julius

marium & farrokh

Mostaf,

2012

سید
مروارید
خلیج فارس

Index

فهرست

Introduction	148 / ٦	مقدمه
A Landscape of Siraf	9 / ٩	چشم انداز بندر سیراف
Archaeological Sites in Siraf	23 / ٢٣	محوطه های باستانی سیراف
Religious Places of Siraf	55 / ٥٥	اماکن مذهبی سیراف
Wells in Siraf Port	71 / ٧١	چاههای بندر سیراف
Siraf Port Cemetery	87 / ٨٧	گورستان بندر سیراف
Nasouri Fortified Mansion	131 / ١٣١	عمارت نصوری

جاشویی، اسماعیل، عکاس

سیراف، مروارید خلیج فارس / عکاس اسماعیل جاشویی، مدیر هنری
مصطفی خوبانی ترجمه عبدالعزیز بلادی، ناظر فنی مرتضی خوبانی. ---
بوشهر: کنگره بین المللی سیراف : موسسه فرهنگی هنری دی بآذر، ۱۳۸۴.
۱۵۰ ص. : مصور (رنگی).

ISBN 964-06-7568-7

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا ۵۰۰۰۰ ریال.

Esmayil Jashuie Siraf port. the pearl of the persian gulf. ع. به انگلیسی:

۱. سیراف -- آثار تاریخی -- مصور. ۲. سیراف -- سیر و سیاحت --

مناظر. الف. بلادی، عبدالعزیز، مترجم. ب. عنوان.

۹۵۵/۶۴۴۰۴۳

DSR ۲۰۹۵/۵ چ ۲

۸۴-۲۶۱۵۳ م

کتابخانه ملی ایران

Siraf Port, The Pearl of The Persian Gulf

Photographer : Esmayil Jashuie

Artistic Manager : Mostafa Khubani

Translation : S.A.A. Beladi

Technical Supervision : Morteza Khubani

Graphic, Technical Affairs and Print :

The Graphic Designers' Home

(Affiliated to Dey-be-Azar Culture & Arts Institute)

Publisher : The International Congress On Siraf Port

(in co-operation with Dey-be-Azar Ins.)

First Edition / Summer 2005

No. Printed : 2000

Price : 50.000 Rls.

سیراف، مروارید خلیج فارس

عکاس : اسماعیل جاشویی

مدیر هنری : مصطفی خوبانی

ترجمه : سید عبدالعزیز بلادی

ناظر فنی : مرتضی خوبانی

گرافیک، امور فنی و چاپ :

خانه طراحان گرافیک

(وابسته به موسسه فرهنگی هنری دی بآذر)

ناشر : کنگره بین المللی سیراف

(با همکاری موسسه دی بآذر)

نوبت چاپ : اول / تابستان ۸۴

شمارگان : ۲۰۰۰

قیمت : ۵۰/۰۰۰ ریال

همیشه عکسهایی از آثار تاریخی در ذهن مخاطبین
تداعی کننده واقعیت بوده اند.

ای کاش مجموعه عکس های این کتاب نیز تداعی گر
تمامی واقعیت کنونی این بندر باستانی می بودند.
ولی به مانند همیشه عکس دروغگویی حرفه ای و
هنرمند است.

در ارائه این تصاویر تلاش گردیده، تخریب آثار تاریخی
در هجوم دنیای جدید را پنهان نمائیم و با کنار
گذازدن این تهدید ویرانگر، حداقل چهره زیبای
این بندر باستانی را عاری از هر گونه پلیدی و ناپاکی
نشان دهیم.

با تشکر از
دکتر عبدالکریم مشایخی، ریاست بنیاد
ایران شناسی - شعبه بوشهر و همچنین
مصطفی خوبانی، مدیر شرکت تبلیغاتی
خانه طراحان گرافیک در تهیه این اثر.

اسماعیل جاشونی
عکاس

در فاصله قرون دوم تا پنجم هجری قمری / هشتم تا دوازدهم میلادی، بندر باستانی و تاریخی سیراف (طاهری امروزی) یکی از بزرگترین و با شکوه ترین بنادر ایرانی و اسلامی در سرتاسر حوزه خلیج فارس به شمار می رفت.

دریانوردان و بازرگانان سیرافی نه تنها با کلیه بنادر آباد و پروتوق خلیج فارس بلکه با هندوستان، چین و شرق آفریقا نیز در تجارت مستقیم و مستمر بودند. شهر سیراف در قرون اولیه اسلامی، شهری آباد، با عظمت و بسیار ثروتمند بود. مالکان خانه های زیبا، چوب مورد نیاز بناهای خود را از آفریقا و هندوستان وارد می کردند و در بندر سیراف خانه های چند طبقه می ساختند که قیمت آنها بیش از سی هزار درهم بود. شهر، دارای سیستم فاضلاب و لوله کشی سفالی بوده و بیمارستان بزرگی در آن احداث شده بود. علاوه بر این سیراف دارای چندین مسجد بزرگ و کوچک بوده که معروفترین آنها مساجد جامع و امام حسن بصری می باشد.

هنرمندان سیرافی یا مقیم سیراف در کارگاه های خاصی، مروارید هایی را که از نواحی مختلف خلیج فارس می رسیده، پردازش هنری می کردند و سپس آن مرواریدها را به هند، چین و آفریقا صادر می نمودند. هنر گچ بری نیز در بندر باستانی سیراف رواج کامل داشته و مردمان متمول و ثروتمند سیراف، اغلب دیوارها و سقف های خانه های خود را با نقوش و طرح های چشمگیری گچ بری می کردند. مردمان خوش ذوق سیراف حتی در آیین دفن مردگان خود نیز مسایل هنری را رعایت می کردند، آنان سنگ قبرهای مکعب شکلی بر قبرهای مردگان خود می گذاشتند و آیات قرآن کریم و نام متوفی را با خط کوفی بسیار زیبا بر سنگ های مخصوص حک می کردند.

سیراف بندری بوده که در باریکه ای میان کوه و دریا قرار داشته و به همین دلیل از چشم انداز بسیار زیبا و استثنایی برخوردار بوده است. هیچ بندری در سرتاسر خلیج فارس، موقعیت طبیعی سیراف را نداشته است. شهر با عظمت و پر شکوه سیراف سرانجام در زلزله هولناکی که در نیمه دوم قرن چهارم هجری رخ داد به کلی ویران شد و بخش قابل توجهی از آن به زیر آب فرو رفت. اکنون از آن همه شکوه، تنها ستون های نیمه فرو ریخته، دیوارهای شکسته، قبرهای متروک و مساجد ویران باقی مانده است. ویرانه هایی که هنوز زیبا و چشم نواز هستند و بیانگر رونق افسانه ای شهر در روزگاری دور می باشند.

کتاب حاضر، مجموعه منتخب عکس های هنرمند عکاس بوشهری اسماعیل جاشویی است، که از زاویه هنری، گوشه هایی از عظمت گذشته سیراف را به تصویر کشیده است. امید است دیگر هنرمندان نیز از روایای دیگر به این مهم بپردازند.

A Landscape of Siraf

چشم انداز بندر سیراف

A Landscape of Siraf Port (PP. 10-12)

دور نمای بندر سیراف (ص ۱۰ تا ۱۲)

Archaeological Sites in Siraf

محوطه‌های باستانی سیراف

The remains of a large residential building (PP. 24-26)

بازمانده یک ساختمان بزرگ مسکونی (ص ۲۴ تا ۲۶)

Typical Mosques, bazaar, streets and houses in the city (PP. 27-29)

مسجد، بازار، خیابان و منازل - نمونه شهر (ص ۲۷ تا ۲۹)

The ruins of dwellings (PP. 30-33)

بازمانده های منازل مسکونی (ص ۳۰ تا ۳۳)

Bang-i-sâr / Bâng-hesâr (The fortifications of the Bank) (PP. 34-39)

پنگسار - بانک حصار (ص ۳۴ تا ۳۹)

A Public bath, A Mosque (PP. 40-45)

حمام عمومی، مسجد (ص ۴۰ تا ۴۵)

Pottery Kiln (PP. 46-49)

تارکاه سفال پزی (ص ۴۶ تا ۴۹)

Tol-i- Gombad (PP. 50-53)

تال گنبد (ص ۵۰ تا ۵۳)

اماکن مذهبی سیراف

Religious Places of Siraf

The lodging place of Dr. Whitehouse (The British archaeologist)

منزل مسکونی دکتر Whitehouse (باستان شناس انگلیسی)

The Great-Mosque (PP. 56-65)

مسجد جامع (ص ۵۶ تا ۶۵)

The Mosque of Imam Hasan Basri (PP. 66-70)

مسجد امام حسن بصری (ص ۶۶ تا ۷۰)

Wells in Siraf Port

چاه‌های بندر سیراف

Rock cut Wells, Līr Valley (Tang-i-Līr) (PP. 72-86)

چاههای سنگی آب‌دزده لیر (ص ۷۲ تا ۸۶)

گورستان بندر سیراف

Siraf Port Cemetery

Rock cut graves and grottos, Lir Valley (Taṅg-i-Līr) (ص ۸۸ تا ۱۲۰) / دخمه ها و قبور سنگی دره لیر (ص ۸۸ تا ۱۲۰)
(PP. 88-120)

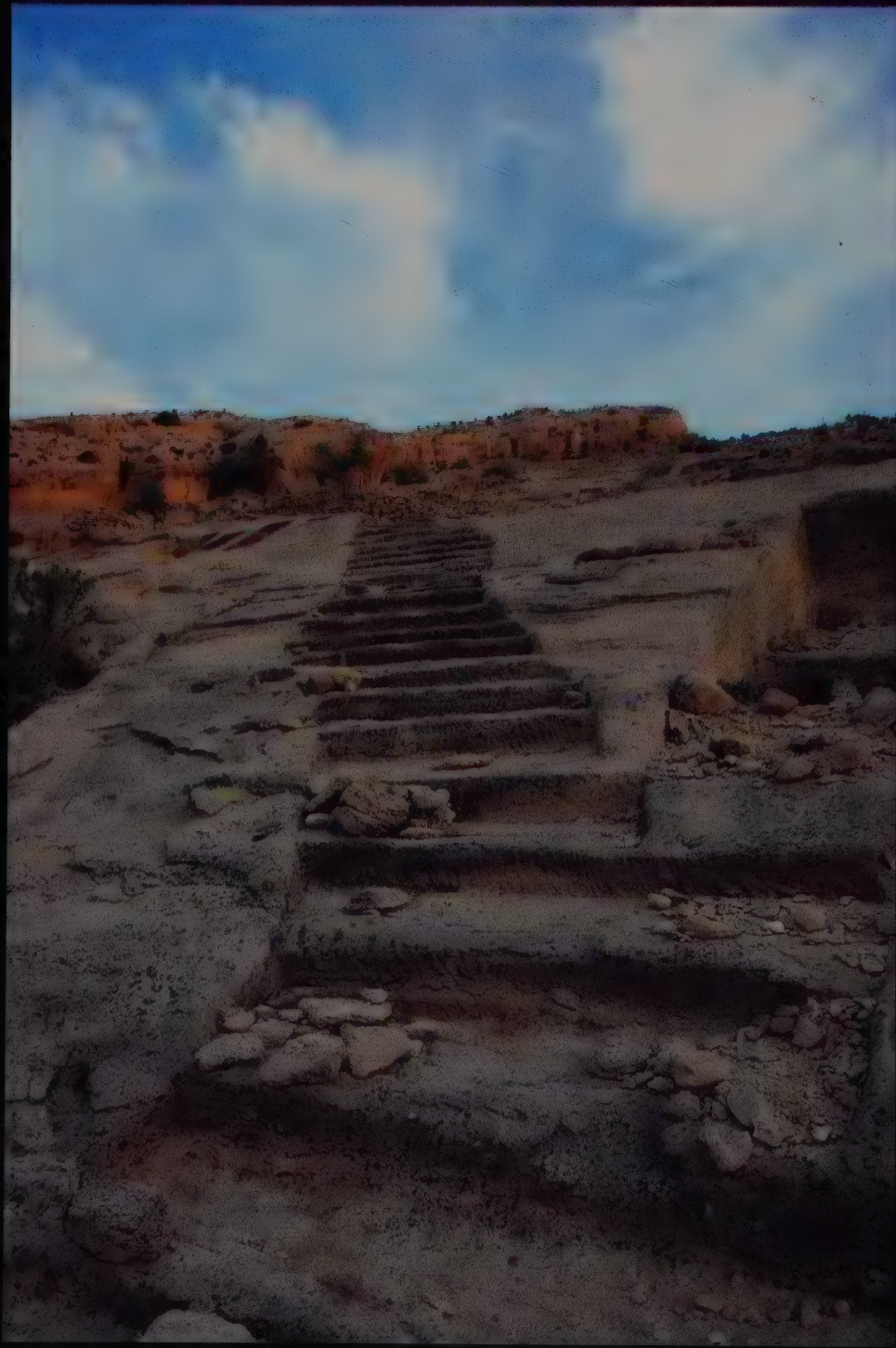

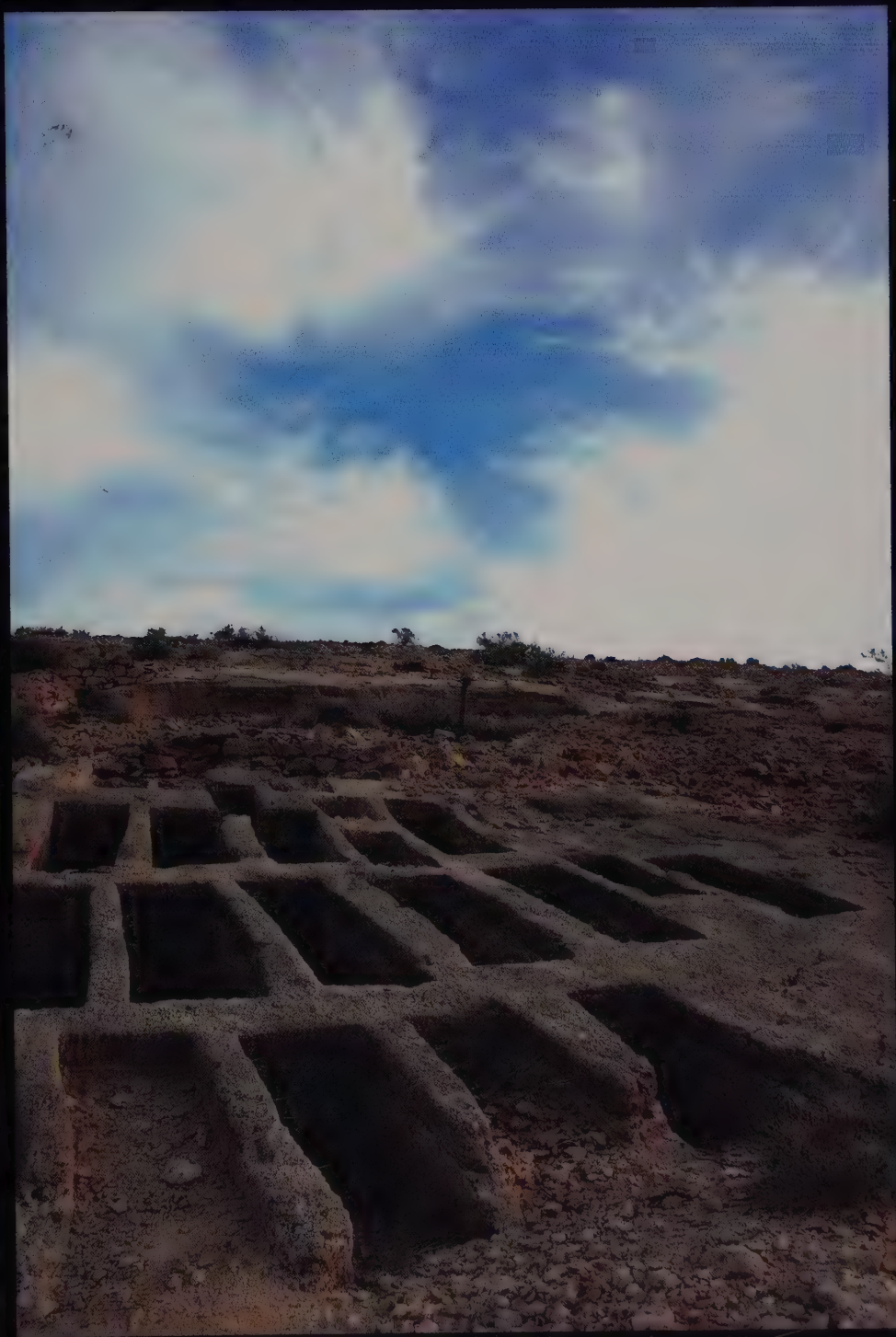

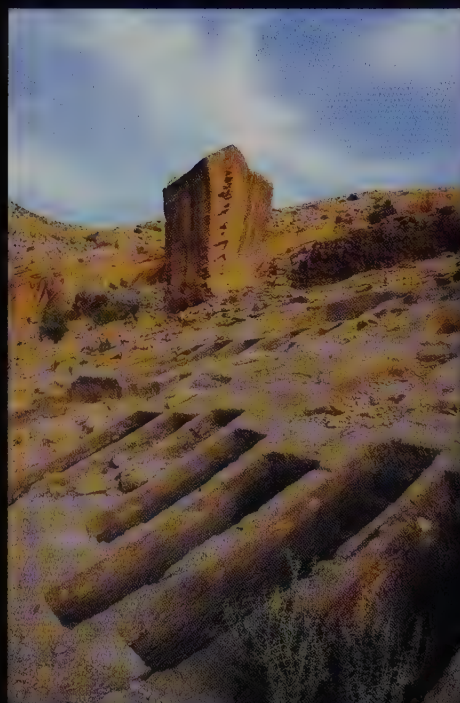

A View of Sibouyeh-Nahvi Tomb and his brother's

دورنمای آرامگاه سیبویه نحوی و برادرش

The Grave of Sibouyeh-Nahvi and his brother's

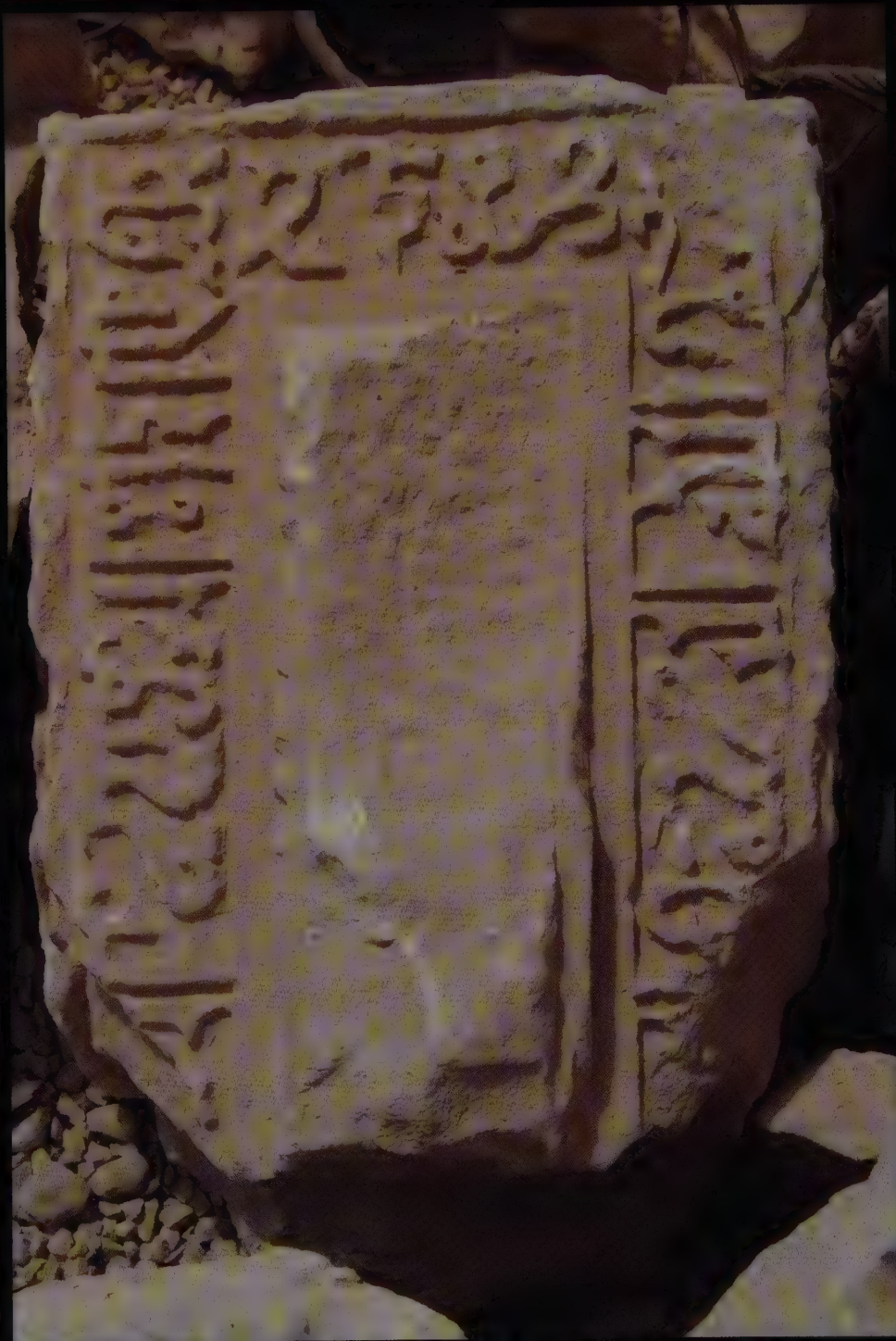
مقبره سبویه نحوی و برادرش

The Grave of Sibouyeh-Nahvi and his brother's

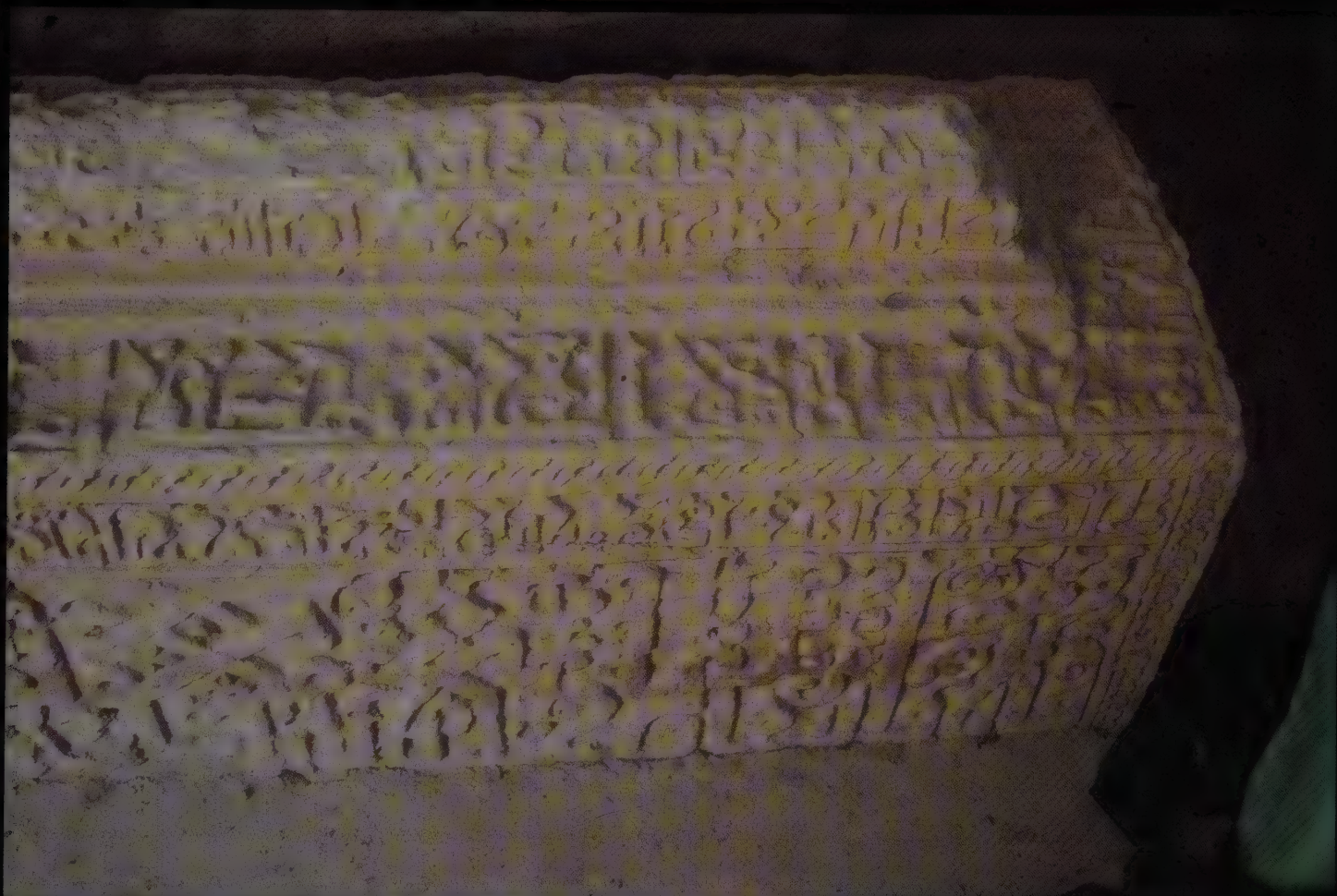
مقبره سیبویه نحوی و برادرش

تکه هانی از سنگ قبر یا حکاکی آیات قرآن (حدود ۱۲۵ تا ۱۲۷)

Some fragments of a grave cover engraved with Quranic verses (PP. 125-127)

The Grave cover of Sibouyeh-Nahvi

سنگ قبر سیبویه نحوی

The Tomb of Qutb-Od-Din Sirafi

مقبره قطب الدين سيرافي

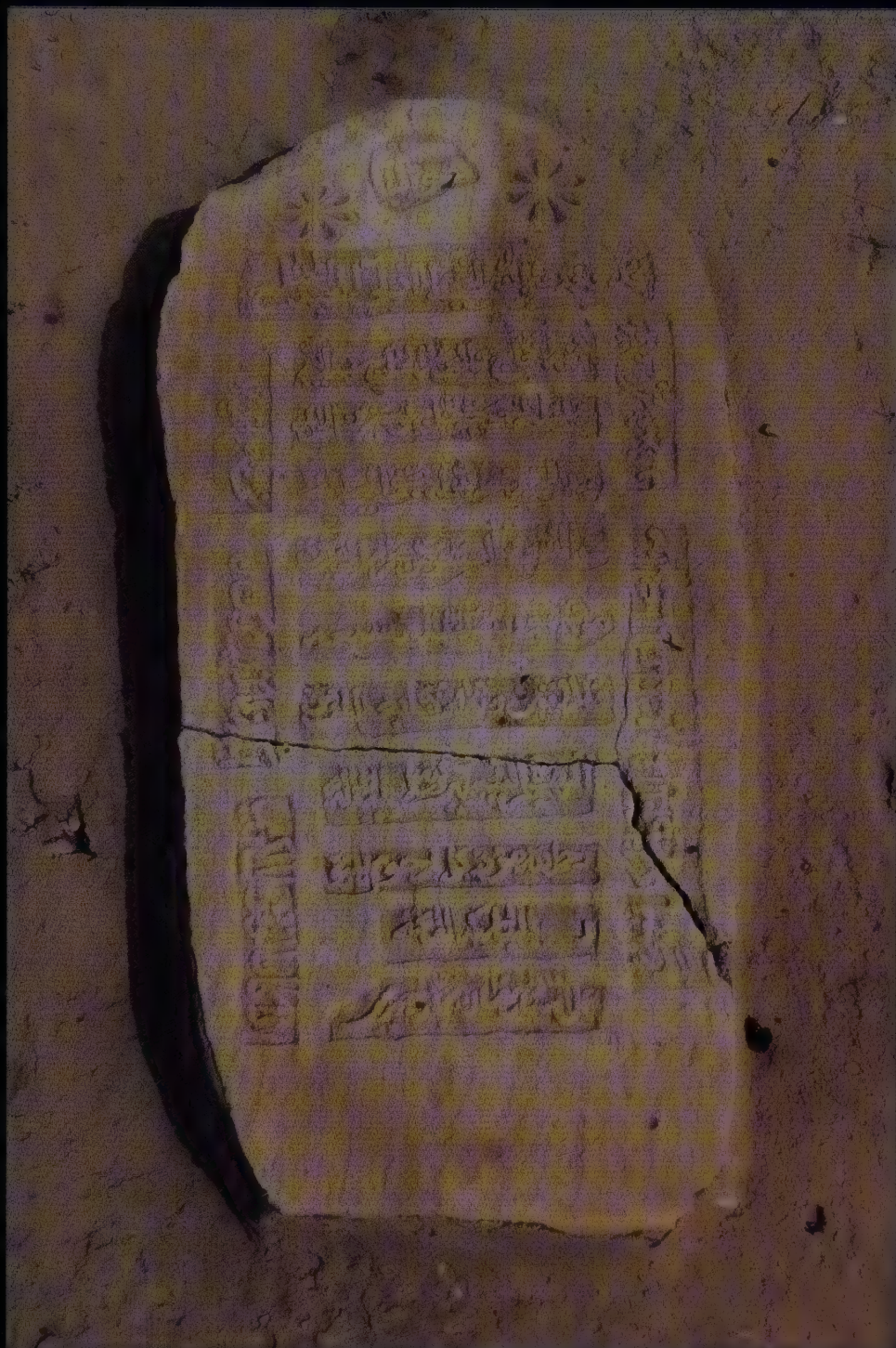

عمارت نصوری

Nasouri Fortified Mansion

A grave cover (with Kufic writings)

سنگ قبر (خط کوفی)

Shaikh Nasuri Fortified Mansion - The outer facade (PP. 132-136)

نمای بیرونی عمارت شیخ سیراف - تصویری (ص ۱۳۲ تا ۱۳۶)

Shaikh Nasuri Fortified Mansion - The inner facade (PP. 137-142)

نمای درونی عمارت شیخ سیراف - تصویری (ص ۱۳۷ تا ۱۴۲)

In The name of God

During the years of the second to fifth centuries A.H./ The 8th to 12th A.D., the ancient and historical Port of Siraf (present Taheri) was counted as one of the largest and most flourishing Iranian and Islamic Ports all around The Persian Gulf area.

The Sirafi seafarers and tradesmen were trading not only with all prosperous and brisk ports of The Persian Gulf, but also dealing with India, China and east of Africa, directly and continuously. Siraf city was prospering, glorious and very wealthy, during the early Islamic centuries. The owners of imposing houses, imported the required wood stuff from Africa and India and built multi-storey houses in Siraf Port, the price of which might exceed thirty thousand Dirhams. The city enjoyed a sewerage system and pottery pipelines and a grand hospital was constructed in the city. In addition, Siraf possessed several grand and minor mosques, among which the Mosque of Imam Hassan Basri and The Great-Mosque were the most reknown.

Sirafi craftsmen or those residing Siraf, worked on the pearls fetched from different parts of The Persian Gulf, in special workshops and then exported the processed ones to India, China and Africa. Plaster moulding art was also deeply current in the ancient Port of Siraf, and the men of substance in Siraf, often moulded the ceilings and the walls of their houses with remarkable designs and pictures. The tasteful people of Siraf, even in their burial customs, observed some artistic subtleties; they placed cubic gravestones over the graves of the dead and engraved Quranic verses and the dead's name on the grave-covers with Kufic inscriptions.

Siraf was a port lying on a narrow strip between the sea and the mountain range and for the same reason, it enjoyed an elegant and exceptional perspective. Not any port all over The Persian Gulf, ever enjoyed the natural situation of Siraf. The dignified and prospering city of Siraf, eventually, destroyed during a terrible earthquake, occuring in the second half of the fourth century A.H. and a remarkable part of it submerged under water. Now, from all that much prosperity and glory, just some broken walls, half-ruined columns, obsolete graveyards and collapsed mosques are remained; the remains that are still beautiful and eye-catching and represent the fabulous briskness of the city, at far ancient times.

The present book, is a selected miscellany of the photos taken by Esmayil Jashuie the ingenious Bushehri photographer, which has sketched the past glory of Siraf, from the artistic point of view, It is hoped that other artists take efforts in this course from other viewpoints too.

The Academic Board of The International Congress on Siraf

Siraf Port, The Pearl of The Persian Gulf

ISBN: 964-06-7568-7
شابک: ۷-۷۵۶۸-۶-۰۶۴۰۹

INTERNATIONAL CONGRESS OF SIRAF PORT